

58 בהמשך המשנה שנינו שאם חישב לזרוק את הדם שלא במקומו, או
 59 שיאכלוהו טמאים ועוד כמה אופני מחשבות בדברים האסורים
 60 בקרבנות, אין הקרבן נפסל, ואף רבי יהודה מודה בזה. הגמרא
 61 מקשה, מדוע לא שייכת בזה סברתו של רבי יהודה: וְנִפְּלוּג נְמִי רַבִּי
 62 יְהוּדָה בְּכֹלָהוּ – ומדוע לא יחלוק רבי יהודה בכל הדברים המנויים
 63 במשנה, שהרי סברא היא שכל שחישב לעשות דבר הפוסל את
 64 הקרבן, נפסל הקרבן במחשבה זו.
 65 מתרצת הגמרא: כִּהִי נִפְּלוּג – במה יחלוק. כלומר בכל אחד ואחד
 66 מהדברים המזכירים במשנה, ישנה סיבה שמחמתה לא פסל רבי
 67 יהודה. והולכת הגמרא ומבארת: אם דעתך שראוי לרבי יהודה
 68 שיחלוק בְּשׁוֹבֵר עֲצָמוֹת הַפֶּסַח וְלֹאֲכֹל מִמֶּנּוּ נֶאֱמַר וְיִבְחָא גּוֹפִיָה מִי
 69 מִיִּפְּסִיל – וכי הזבח נפסל על ידי ששובר את עצמותיו או אוכל ממנו
 70 נא, הרי ודאי שאינו נפסל, ולפיכך אף המחשב לעשות כן אינו פוסלו
 71 במחשבה זו.
 72 ואם בעל מִנֵּת שִׂיאֲכֹלְהוּ טְמֵאִים את בשרו וְשִׂיקְרִיבְהוּ טְמֵאִים את
 73 אימוריו, וְיִבְחָא גּוֹפִיָה מִי מִיִּפְּסִיל, והרי כבר נזרק הדם כהלכתו
 74 ונתכפרו הבעלים בכך, ואין הקרבן נפסל למפרע מלרצות על ידי
 75 שעשו שלא כדינו בבשרו או באימוריו. וכיון שכן, גם המחשבה אינה
 76 פוסלת.
 77 ואם בְּשִׂיאֲכֹלְהוּ עֲרָלִים את בשרו וְשִׂיקְרִיבְהוּ עֲרָלִים את אימוריו,
 78 גם בזה וְיִבְחָא גּוֹפִיָה מִי מִיִּפְּסִיל.
 79 תירוץ נוסף: לִישָׁנָא אֲהֵרִינָא, כֹּל כְּמִינֵיהּ – וכי בידו הדבר, הרי לא
 80 ישמעו לו כהנים טמאים וערלים להקריב למזבח בעבירה או לאכול
 81 קדשים בעבירה, לפיכך אין מחשבתו מחשבתו בדבר התלוי באחרים.
 82 ואם תאמר שראוי שיחלוק רבי יהודה בְּלִעְרַב דְּמֵן כְּרָם הַפְּסוּלִין,
 83 רַבִּי יְהוּדָה לְמַעֲמִיָה, דְּאָמַר (לקמן עה) אִין דָּם מְכַפֵּל דָּם, שֶׁמִּין בְּמִינוּ
 84 אינו בטל, ולכן אף אם נתערב מעט דם בשר בתוך כלי גדול של דם
 85 פסול, לא נתבטל, והרי תערובת זו כשרה לזריקה. וכיון שעירוב הדם
 86 אינו פוסל, אף מחשבת עירוב אינה פוסלת.
 87 ואם תאמר שיחלוק בליִתָּן אֶת הַדְּמִים הַנִּיחָנִין לְמַעַלָּה לְמַטָּה,
 88 ובניתינים לְמַטָּה לְמַעַלָּה. רַבִּי יְהוּדָה לְמַעֲמִיָה, דְּאָמַר לעיל (כו).
 89 שְׁלֵא לְמִקְוֵמוּ נְמִי מְקוֹמוּ קְרִינָא בֵּיהּ – זריקת הדם במזבח במקום
 90 שאינו ראוי נחשבת כזריקה במקומה הראוי, כיון שעל כל פנים הגיע
 91 הדם למזבח.
 92 מקשה הגמרא: וְלִישָׁלוּג – ויחלוק רבי יהודה בְּנִיחָנִין כְּפָנִים שְׁנִתְּנָן
 93 כְּחוּץ וְהִנִּיחָנִין כְּחוּץ שְׁנִתְּנָן כְּפָנִים, שאף על פי שזריקה שלא
 94 במקומה בכמקומה היא, אך עדיין יש לפסול בדמים הניתנים בחוץ
 95 שנתנם בפנים מטעם אחר, שהרי אם היה זה קרבן חטאת, והכניס את
 96 דמה להיכל, נפסל הקרבן, כמו שכתוב (ויקרא יא כג) וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר
 97 יִבְרָא מִדְּמָה אֵל אֶהְיֶה לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף.
 98 מתרצת הגמרא: קָסְבַּר רַבִּי יְהוּדָה שֶׁבַענִין מחשבת חוץ למקומו
 99 כְּעֵינָן שֶׁמְקוֹם שֶׁמְחַשֵּׁב עֵלָיו שִׂיחָא מְשׁוּלָשׁ כְּרָם כְּבִשְׂרָה
 100 וְכִאֲמִירוּן, כלומר שתהיה מצות שלושתם נוהגת בו, ואין בכלל זה
 101 אלא מקום של חוץ לעזרה, שבשעת היתר במות ראוי הוא לזריקת
 102 הדם לאכילת בשר ולהקטרת אימורים, אבל המחשב לזרוק את הדם
 103 או להקטיר אימורים בהיכל, אף שהוא 'חוץ למקומו', אין מחשבה זו
 104 פוסלת.
 105 הגמרא מנסה לדחות את התירוץ: וּמִי אֵית לֵיהּ – וכי יש לו לְרַבִּי
 106 יְהוּדָה הָאֵי סְבָרָא שֶׁצָּרִיךְ מְקוֹם מְשׁוּלָשׁ וּמִשׁוֹם כִּךְ הַמְחַשֵּׁב לְהַכְנִיס
 107 דָּם חֲטָאת לְהִיכַל אֵינוּ פּוֹסֵל, וְהִתְנַיָּא בְּרִייתָא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
 108 נֹאמַר (דברים יא א) לֹא תִזְבַּח לַה' אֶלְהֵיךָ שׁוֹר וְשֶׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה בוֹ מוֹם
 109 כֹּל דָּבָר רָע, והיא אזהרה שלא לשחוט בעלי מומים, ובמה שהוסיף
 110 הכתוב ואמר דָּבָר רָע רִיבָה כָּאֵן שְׁחִיבָה פְּדוּרִים שֶׁגַם הוּא
 111 בכלל האזהרה, וכן ריבה חֲטָאת שְׁחִיבָה דְּמָה לְפָנִים, כלומר
 112 שחישב בשעת שחיטתה להכניס את דמה לתוך ההיכל, לימד הכתוב
 113 שהיא פְּסוּלָה.
 114 הגמרא מקשה שדברי רבי יהודה בברייתא שהובאה נסתרים מדבריו
 115 במקום אחר: וְלִית לְרַבִּי יְהוּדָה (שלישי) [האי סְבָרָא] – וכי אין לו

1 כְּפָנִים – במזבח הפנימי (שבהיכל) כְּחוּץ – במזבח החיצון, וכן אֵת
 2 הַנִּיחָנִין כְּחוּץ כְּפָנִים, או חישב שִׂיאֲכֹלְהוּ כהנים טְמֵאִים את בשרו,
 3 או שִׂיקְרִיבְהוּ כהנים טְמֵאִים את אימוריו, או שִׂיאֲכֹלְהוּ כהנים
 4 עֲרָלִים את בשרו, וכן אם חישב שִׂיקְרִיבְהוּ כהנים עֲרָלִים את
 5 אימוריו, או לְשַׁבֵּר עֲצָמוֹת של קרבן הַפֶּסַח, או לֹאֲכֹל הִמְנוּ
 6 (מהפסח) נֶאֱמַר – אינו צלוי כל צרכו, וכן אם חישב לְעַרְבֵי דְמוֹ של
 7 הזבח כְּדָם זבחים הַפְּסוּלִים, בכל אלו הקרבן כָּשֶׁר, שִׂאִין מִחֻשְׁבָּה
 8 פּוֹסְלָת אֵלֶּא כְּחוּץ לִמְנוּ וְחוּץ לְמִקְוֵמוּ, וְהַפֶּסַח וְהַחֲטָאת שֶׁחִיֵּשֵׁב
 9 בהם שְׁלֵא לְשַׁמְן, אלא עשה את עבודתם לשם קרבן אחר.
 10 נגמרא
 11 שנינו במשנתנו שאם חישב להניח את דמו או את אימוריו למחר,
 12 או להוציאם לחוץ, חכמים מכשירים ורבי יהודה פוסל. הגמרא
 13 מבררת את מקורו של רבי יהודה: מֵאֵי טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה שׁוֹסֵל
 14 במחשבת הינוח. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, תְּרֵי קְרָא בְּתִיבֵי – שני פסוקים
 15 כתובים בְּנֹתָר, כְּתוּב אֶהְיֶה אֹמֵר בַּעֲנִין קִרְבֵּן פֶּסַח לֹא תוֹתִירוּ
 16 מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר (שמות יב ט) וְכִתּוּב אֶהְיֶה אֹמֵר גְּבִי קִרְבֵּן תּוֹדָה לֹא יִנִּיחַ
 17 מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר (ויקרא י טו), ומדוע נכפלה אזהרה זו, אלא אם אֵינוּ
 18 עֵינָן לְהִנִּיחַ, כלומר, אם אין הפסוק השני נצרך לגופו של הענין,
 19 ללמד שאסור להניח מהקרבן למחר, תְּנַהוּ וּפְרַשְׁהוּ לְעֵינָן מִחֻשְׁבָּת
 20 הַיְנִיחַ, שבא ללמד על המחשב להניח ממנו למחר, שהוא פוסל את
 21 הקרבן במחשבה זו.
 22 הגמרא מקשה שאין הפסוק השני מיותר: וְכִי אִפְשָׁר לומר שְׁלִרְבִי
 23 יְהוּדָה הָאֵי קְרָא וְלֹא יִנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בּוֹקֶר (ויקרא טו) לְהִכִּי הוּא
 24 דְּאֵתָא, הָאֵי מִיִּפְּעֵי לֵיהּ – הלא נצרך הוא לְבִרְתֵּינָא בְּרִייתָא, נֹאמַר
 25 (ויקרא טו ט) וְכִשֶׁר זָבַח תּוֹדָת שְׁלָמִיו בַּיּוֹם קִרְבָּנוּ יֹאכַל לֹא יִנִּיחַ מִמֶּנּוּ
 26 עַד בֶּקֶר מִפְּשׁוּטוֹת הַמִּקְרָא לְמִדְּנֵי תּוֹדָה שְׁנַאֲבָלָת לְיוֹם וְלֵילָהּ
 27 בלבד, שואלת הברייתא: תְּלִיפִין של תודה (והוא שהפריש בהמה
 28 לקרבן תודה, ונאבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואזר כך נמצאת
 29 הראשונה, השניה נקראת 'חליפי תודה' וקרבה למזבח), וְלִדְרוֹת של
 30 תודה, תְּמוּדוֹת תודה, שכל אלו קרבים למזבח, מִנֵּין שְׁדִינָם לְהִיאֲכַל
 31 לְיוֹם וְלֵילָה בלבד, תְּלָמוּד לֹאֲמַר וְכִשֶׁר, ומילה זו מיותרת היא,
 32 שהרי מטפיק היה לכתוב 'ותודתו ביומי יאכל', ובאה לדרשה ה"ל.
 33 ממשכיב הברייתא: חֲטָאת וְאֲשָׁם מִנֵּין שאינם נאכלים אלא ליום
 34 ולילה, תְּלָמוּד לֹאֲמַר וְכִבַּח, שגם מילה זו מיותרת היא, וּמִנֵּין לְרִבּוֹת
 35 שְׁלָמֵי נֹזֵר וְשְׁלָמֵי פֶסַח – חגיגת יום ארבעה עשר, תְּלָמוּד לֹאֲמַר
 36 וְשְׁלָמִיו, שגם מילה זו באה לדרשה. לְחַמֵי תּוֹדָה וְחֻלוֹת וְיִקְיָקִים
 37 שְׁכִיבֹזִיר מִנֵּין שאינם נאכלים אלא ליום ולילה, תְּלָמוּד לֹאֲמַר וְרִבְנֵנוּ,
 38 מסיימת הברייתא: פּוֹלֵן קוֹרָא אֵינִי כְּהֵן לֹא יִנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר.
 39 מתרצת הגמרא: אִם כֵּן, שאין הפסוק השני בא אלא ללמד על זמן
 40 אכילתם של שאר קרבנות, לִימָא קְרָא לֹא תוֹתִירוּ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 41 בשאר הנותרים, מֵאֵי – ומדוע שינה את לשונו ואמר לֹא יִנִּיחַ, אלא
 42 נֹאמַר כֵּן לְשֵׁם דְּרַשְׁהּ, שֶׁאִם אֵינוּ עֵינָן לְהִנִּיחַ מִמֶּנּוּ שֶׁמֶשׁ תְּנַהוּ עֵינָן
 43 לְמַחֲשָׁבָת הַיְנִיחַ, שאם חישב להניח ממנו למחר, פוסלו במחשבה זו.
 44 הגמרא דוחה את הדרשה כבודת הקודמת: תְּתִינַח – אכן מיושב הדבר לגבי
 45 מה שאמר רבי יהודה שאם חישב לְהִנִּיחַ למחר פוסל את הקרבן,
 46 שניתן לדרוש זאת מהפסוק לֹא יִנִּיחַ (ויקרא י טו), וכדלעיל, אבל לגבי
 47 המחשב לְהוֹצִיא דמו או אימוריו חוץ למקומם, שגם בזה פסל רבי
 48 יהודה במשנתנו, מֵאֵי אִיכָא לְמִימַר, הרי אין זה מענין אותו הפסוק
 49 כלל.
 50 הגמרא מוסיפה להקשות: וְעוֹד, שהרי באמת טַעְמָא דְרַבִּי יְהוּדָה
 51 מְסָבְרָא הוּא ואינו מריבוי הפסוק, אלא סובר שכיון שאם הניח או
 52 הוציא נפסל הקרבן, נפסל גם במחשבת הינוח או הוצאה, דְּתִנָּא
 53 בְּרִייתָא, אָמַר לְהֵם רַבִּי יְהוּדָה לְחַכְמִים, אֵי – וכי אין אִתָּם מוֹדִים
 54 שֶׁאִם הִנִּיחוּ לדם לְמַחֲרָ שְׁהוּא (הקרבן) פְּסוּל, שדם נפסל בשקיעת
 55 החמה, ואין כאן זריקה כשרה להתיר את הקרבן, ומאחר שכן סברא
 56 היא שֶׁאֵף חִיֵּשֵׁב לְהִנִּיחוּ לְמַחֲרָ, פְּסוּל. מסיקה הגמרא: אֵלֶּא טַעְמָא
 57 דְּרַבִּי יְהוּדָה סְבָרָא הוּא.

המשך ביאור למס' זבחים ליום חמישי עמ' א

1 לרבי יהודה סברא זו שהמחשב להכניס דם חטאת להיכל אינו פוסל
 2 את הקרבן, וְהִתְּנֵן בַּמִּשְׁנָה לַקָּמֵן (36) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַכִּנִּיִּים דָּם
 3 הַחֹטֵאת לַהֵיכָל כְּשֹׁנְגֵי הַקָּרְבָּן כְּשֶׁר, וּמִשְׁמַע, הָאֵל הַכִּנִּיִּים כְּמִזִּיד,
 4 הַקָּרְבָּן פָּסוּל, וְקִיָּטָא לֵן (לקמן 36) שאף במזיד אינו נפסל לרבי יהודה
 5 אלא כְּשֶׁכִּיֶּפֶר - שזרק את הדם על המזבח הפנימי, אבל בהכנסה
 6 בלבד אין הקרבן נפסל. ומכאן מדייקת הגמרא: הִשְׁתָּא וְקָה הָתָם
 7 עֵילֵי עֵילָא - ומה שם שמכניס את הדם ממש, אֵי כִּיֶּפֶר אֵין - אם
 8 זרק את הדם נפסל הקרבן אֵי לֹא כִּיֶּפֶר לֹא - אבל אם לא זרק לא
 9 נפסל, הָבֵא דְהַשִּׁיב הַשּׁוֹבֵי - כאן שאינו מכניס ממש אלא מחשב
 10 להכניס ולא לזרוק, וכי לֹא כָּל שָׂבֵן שאינו נפסל.

11 מתרצת הגמרא: אכן אין דברי רבי יהודה במשנה ובברייתא עולים
 12 בקנה אחד, וְהִתְּנֵן תְּנָא וְאֵלֵיָּבֵא דְרַבִּי יְהוּדָה - והם דברי שני תנאים
 13 שונים שנחלקו בדעת רבי יהודה. ומעתה אין להקשות מדברי
 14 הברייתא ועל התירוץ שנאמר בגמרא לעיל ליישב את שיטת רבי
 15 יהודה במשנתינו, ששיטת משנתנו בדעת רבי יהודה היא כשיטת
 16 המשנה לקמן (36) ואינה כשיטת הברייתא.
 17 בברייתא שהובאה לעיל הוזכר בין השאר, שלדעת רבי יהודה,
 18 השוחט חטאת בדרום עובר על 'לאו', הגמרא מקשה על כך: וְסָבֵר -
 19 וכי כך סבר רבי יהודה שתטאת שְׁשֶׁהֵטָה בְּדָרוֹם

כרת. ואין אומרים שכיון שטמאים אסורים באכילת קדשים נמצא
 שמלבד מחשבת אכילה חוץ לזמנו היתה כאן מחשבת פסול נוספת,
 ותוציא מחשבה זו מידי פיגול.
 רבא מביא ראייה לדברי רב חסדא: אָמַר רַבָּא, תִּדְעוּ, דְּהָרִי כֶּשֶׁר לִפְנֵי
 זְרִיקָה לֹא חָזוּ – אינו ראוי לאכילה, וְכִי מִחֲשָׁב בִּיה – ועם כל זה
 כשמחשב בו בשחיטה על מנת לאוכלו למחר מִיִּפְסִיל ונעשה פיגול.
 הגמרא דוחה את הראיה: וְלֹא הוּא, שֵׁשׁ לַחֲלֵק, דִּהְתָּם זְרִיק וּמִחָזוּ
 – ששם זורק את הדם ונעשה הבשר ראוי על ידי הזריקה, ונמצא
 שכשחושב לאוכלו למחר חושב לאכול דבר הראוי, אבל הֵבֵא לֹא
 מִיִּחָזוּ בְּלָל – כאן בענין אכילה לטמאים, אין האכילה הזו ראויה
 כלל.
 הגמרא מביאה מימרא נוספת: אָמַר רַב הֲסֵדָא, מִרְגְּלָא כְּפֻמְיָה –
 סדור היה הדבר הזה בפיו דָּרַב דִּימֵי פֶר הִינְנָא, בְּשֵׁר קֶרֶבן פֶּסַח
 שְׁלֵא הוּצְלָה ואינו ראוי עדיין למצותו, וְלִחְמֵי תוֹדָה שְׁלֵא הוֹרְמוּ –
 שלא הפריש ארבע חלות הנתרמות לבקן מארבעה מינים שבלחמי
 תודה, וגם הן אינן ראויות עדיין לאכילת בעלים, מכל מקום תִּיבִין
 עֲלֵיהֶן מְשֻׁם טוּמְאָה, והיינו, שאם אכל מהם בטומאת הגוף חייב
 כרת, ואף על פי שכלל הוא (מנחות כה) שאין חייבים משום טומאת
 הגוף אלא על אכילת קדשים שכבר הותרו לאכילת טהורים, מכל
 מקום, קרבן פסח ולחמי תודה, כיון שכבר נזרק הדם, נחשבים כהותרו
 לטהורים, אף שאין פסח נאכל אלא צלי וחלות התודה עד שיורמו.
 רבא מביא ראייה לדין האמור: אָמַר רַבָּא, תִּדְעוּ שֶׁכֵּן הוּא הַדִּין,
 דְּתִנְיָא בְּרִייתָא, נֹאמַר בְּעֵינֵי אַכִּילַת קֶדְשִׁים בְּטוּמַאת הַגּוֹף וְהַנְּפֶשׁ
 אֲשֶׁר תֹּאכַל בְּשֵׁר מִזֶּבֶחַ הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַה' וְטַמְאָתוֹ עֲלָיו וְנִכְרְתָהּ
 הַנְּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיחָ (ויקרא כט) והמילים 'אֲשֶׁר לַה'' מיותרות הן, ובאו
 לרבות דבר שעולה לגבוה, והיינו לְרִבּוֹת אִימורֵי קֶדְשִׁים קְלָיִם
 לְחִיּוֹב טוּמְאָה, שאם אכל מהם בטומאת הגוף, חייב כרת. אֲלֵמָא אִף
 עַל גַּב דְּאִימורִים לֹא בְּנֵי אַכִּילַת נִינְהוּ, שהרי דינם להיות מוקטרים,
 מכל מקום תִּיבִין עֲלֵיהֶן מְשֻׁם טוּמְאָה, הֵבֵא נְמוּ, אִף עַל גַּב דְּלֵאוּ
 בְּנֵי אַכִּילַת נִינְהוּ – אף שפסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמו
 אינם ראויים לאכילה, תִּיבִין עֲלֵיהֶן מְשֻׁם טוּמְאָה.
 הגמרא דוחה את הראיה: וְלֹא הוּא, הֵתָם אִימורֵי קֶדְשִׁים קְלָיִם
 לאחר זריקת הדם חָזוּ לְגִבּוֹת – ראויים להקטרה במזבח, ולכן חייבה
 בהם התורה משום טומאת הגוף, לְאִפְסוּךְ – ויתכן שיש להוציא
 מכלל זה בְּשֵׁר פֶּסַח שְׁלֵא הוּצְלָה וְלִחְמֵי תוֹדָה שְׁלֵא הוֹרְמוּ, דְּלֵאוּ
 חָזוּ לֹא לְגִבּוֹת וְלֹא לְהִדְיוּמֵי, ואפשר שהאוכל מהם בטומאת הגוף
 פטור מכרת (לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא הֵא אִימורֵין לֹא חָזוּ וְלֹא הֵיָא הֶנְךָ
 חָזוּ לְמִילְתֵיהוֹן וְהֵי לֹא חָזוּ בְּלָל).

הדרן עלך כל הפסולין

פרק רביעי - בית שמאי

בפרק זה ממשיך התנא לבאר דיני פיגול. אם נעשית אחת מעבודות
 הקרבן במחשבת חוץ למקומו, שבשעת העבודה חושב לאכול כזית
 מן בשר הקרבן מחוץ למקום שקבע הכתוב, הקרבן פסול, והאוכל מן
 הבשר עובר בלאו. ואם חושב בשעת העבודה לאכול כזית מן הבשר
 לאחר הזמן שקבע הכתוב, הקרבן נעשה פיגול, והאוכל ממנו אפילו
 בתוך זמנו חייב כרת. אמנם לא נקבע קרבן באיסור פיגול, אלא
 כשלא נפסל מחמת דבר אחר, אבל אם נפסל הקרבן מחמת פסול
 אחר, לא נעשה פיגול, והאוכל ממנו אינו חייב כרת.

משנה

רוב הקרבנות הקרבים על המזבח הוציאו טעונים דמן שתי זריקות על
 המזבח, חוץ מקרבן חטאת שטעון ארבע מתנות על ארבע קרנות
 המזבח. המשנה דנה באופן שלא נתן את כל המתנות, האם הקרבן
 כשר, ובאיזה מתנה נפסל הקרבן אם נעשה במחשבה פסולה: בֵּית
 שְׁמַאי אומרים, כָּל הקרבנות הניתנין על מִזְבֵּחַ הַחֵיצוֹן – שדמן
 טעון זריקה על המזבח הוציאו, שְׁנֵיתֵן בְּמִתְנֵה אַחַת – אם לא נתן

יְהֵא חָיִיב מַלְקוּת, וְהִתְנַיָּא בְּרִייתָא, רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, יָבֹול תְּמַאת
 שְׁשֻׁמְתָה בְּדָרוּם יְהֵא חָיִיב מַלְקוּת, תִּלְמוּד לומר שאין הדבר כן
 'לֹא תִזְבַּח לַה' אֱלֹהֶיךָ שׂוֹר וְשֶׁה וגו' אֲשֶׁר יִהְיֶה בו מוּם כֹּל דְּבָר רַע'
 (דברים יז א), עַל דְּבָר רַע – על מום גלוי אֲתָה מְחַיְיבו אם שחט בעל
 מום כזה, וְאִין – ואין אֲתָה מְחַיְיבו עַל תְּמַאת שְׁשֻׁמְתָה בְּדָרוּם.
 מתרצת הגמרא: שתי הברייתות הסותרות הן שיטות של תְּרֵי תִנְיָא
 אֱלִיבָא דְרַבִּי יְהוֹדָה, שנחלקו בדעתו האם השוחט חטאת בדרום
 עובר על לאו.
 כלל הוא שאין הקרבן נעשה פיגול אלא כשחושב מחשבת חוץ לזמנו
 ולא עירב בסדר העבודה מחשבת פסול אחרת, אבל אם חושב
 בעבודה הראשונה מחשבת חוץ למקום, ובעבודה השנייה חושב
 מחשבת חוץ לזמנו, אין זה פיגול. כלל זה מפורש (לעיל כט) לגבי
 מחשבת חוץ למקומו וכן מחשבת שלא לשמו בפסח וחטאת (שאם
 קדמו מחשבות אלו למחשבת חוץ לזמן, אינו נעשה פיגול).
 הגמרא דנה האם גם מחשבת הינוח מוציאה מידי פיגול: אָמַר רַבִּי
 אָבָא, וּמִוֹדָה רַבִּי יְהוֹדָה בְּחִישָׁב לַהֲנִיחַ אֶת הַדָּם לְמַחַר שְׁחִזוֹר
 וְקִבְעוּ וְאֵת הַקֶּרֶבן לְפִיגּוּל אם חושב בעבודה שניה על מנת לאכול
 מבשרו חוץ לזמנו, ולא אומרים שכבר נפסל הקרבן במחשבת הינוח
 ולא תחול בו מחשבת פיגול. ובזה שונה מחשבת הינוח משאר
 מחשבות פסול.
 רבא מביא ראייה לדברי רבי אבא: אָמַר רַבָּא, תִּדְעוּ שֶׁהִדְרַב כֵּן, דְּהָרִי
 כֹּל פִּיגּוּל שְׂחוּט עַל מִנְת לזרוק את דמו למחר, לִפְנֵי זְרִיקָה לֹא
 בְּלוּם הוּא, כלומר אין מחשבת פיגול (שבשעת השחיטה) עושה
 רושם עד שזורק הדם, שכן הוא הדין, שאינו נעשה פיגול עד שיקרבו
 כל מתיריו (לעיל כה). ולפי זה לכאורה ישנה מחשבת פסול שקודמת
 לפיגול, שהרי כשחושב לזרוק את דמו למחר, כלול במחשבתו שיניח
 את כל דמו למחר, ומחשבת הינוח פוסלת, ונמצא שכבר נפסל
 הקרבן עוד לפני שחל בו פיגול, ושוב כשזורק את הדם לא יחול
 הפיגול מאחר שהיה בו פסול אחר לפני כן, ועם כל זה אין אומרים
 כן אלא אֲתָיָא – באה זְרִיקָה וְקִבְעָה לַה בְּפִיגּוּל, ומוכח שמחשבת
 הינוח אינה כשאר מחשבות פסול.
 הגמרא דוחה: וְלֹא הוּא – אין זו ראיה, שיש לחלק, הֵתָם הוּא תְּמַאת
 מְחַשְׁבָה הוּא – שם בענין מחשבת פיגול מחשבה אחת היא, שחושב
 לזרוק את דמו למחר, ואף שכלול בזה שיניח את דמו למחר אין זו
 מחשבה נפרדת ונמצא שלא שינה ממחשבתו הראשונה, והיא היתה
 לשם פיגול, אבל הֵבֵא תְּרֵי מְחַשְׁבוֹת – אבל כאן שבשחיטה חושב
 להניח את דמו למחר ובקבלה חושב לאכול את בשרו למחר שתי
 מחשבות הן, והראשונה היא מחשבת פסול ולא מחשבת פיגול, ויתכן
 שלא תחול מחשבת פיגול שלאחריה.
 רב הונא דוחה את דברי רבי אבא: אִיתְבִּיחַ רַב הוּנָא לְרַבִּי אָבָא,
 שֵׁינִי בְּרִייתָא, חִישָׁב לִיתֵן אֶת הַדָּמִים הַנִּתְנִינִן לְמַעְלָה וּמַחֵט
 הַסִּיקָרָא לְמַטָּה, או את הניתנים לְמַטָּה לְמַעְלָה, אם חושב לעשות
 כן לְאִלְתֵר וּבְלוּמֵר, בו ביום, הקרבן בְּשֵׁר, וכמו ששינוי במשנתו
 לדברי הכל, ואם אחר כך חָזַר וְחִישָׁב בעבודה השנייה לאכול את
 בשרו חוץ לְמַקוּמוֹ, הקרבן פְּסוּל וְאִין בּוּ בְּרַת, ואם חושב בעבודה
 השנייה לאכול את בשרו חוץ לְזִמְנוֹ, הקרבן פִּיגּוּל וְתִיבִין עֲלָיו
 בְּרַת, ואם במחשבתו הראשונה חושב ליתן את הניתנים למעלה
 למטה לְמַחֵר, הקרבן פְּסוּל, משום שחושב להניח את הדם למחר
 ומחשבת הינוח פוסלת, וכדעת רבי יהודה, ואם אחר כך חָזַר וְחִישָׁב
 בעבודה השנייה לאכול את הבשר בֵּין חוּץ לְזִמְנוֹ בֵּין חוּץ לְמַקוּמוֹ,
 הקרבן פְּסוּל וְאִין בּוּ בְּרַת, והטעם שאינו נעשה פיגול במחשבת
 הזמן, משום שכבר נפסל הקרבן במחשבת הינוח שקדמה למחשבת
 הזמן, ושוב לא חל הפיגול עליו. ומוכח שמחשבת הינוח, דינה כשאר
 מחשבות פסול, שאם קדמה היא למחשבת הזמן, אין הקרבן נעשה
 פיגול. מסיימת הגמרא: תִּיבִיבָתָא דְרַבִּי אָבָא תִיבִיבָתָא.
 הגמרא מביאה מימרא חדשה: אָמַר רַב הֲסֵדָא אָמַר רַבִּינָא פֶּר
 סִילָא, חִישָׁב בְּשַׁעַת עֲבוּדַת הַזֶּבֶחַ שִׁיאֲכֹלוּהוּ טַמְאִים לְמַחֵר, מאחר
 שחושב בו מחשבת חוץ לזמן הקרבן נעשה פיגול, והאוכל ממנו חָיִיב

המשך ביאור למס' זבחים ליום חמישי עמ' ב

1 אלא זריקה אחת, הקרבן כשר ובישר על הבעלים. וכתחטאת,
2 שלכתחילה טעונה ארבע מתנות, אם נתן שתי מתנות הקרבן כשר,
3 אך אם נתן רק מתנה אחת מבין ארבעת המתנות, הקרבן פסול. ובית
4 הלל אומרים, אף תחטאת שנתנה מתנה אחת, הקרבן כשר ובישר
5 על הבעלים.

6 לשיבך - מאחר שבמתנה אחת הקרבן כשר, לפי בית הלל בין בחטאת
7 ובין בשאר זבחים, ולפי בית שמאי רק בשאר זבחים, אם נתן את
8 המתנה הראשונה בתיקנה - כדינה, דהיינו שלא חשב בשעת
9 נתינתה מחשבה הפוסלת, ואת המתנה השנייה נתן במחשבת חוץ
10 לזמנה, הקרבן כשר ובישר על הבעלים, שמאחר שאין צריך למתנה
11 השניה בכדי להתיר את הבשר, אין מחשבת פסול שחושב במתנה זו
12 פוסלת את הקרבן.

13 ואם נתן את המתנה הראשונה במחשבת חוץ לזמנה, ואת המתנה
14 השנייה נתן במחשבת חוץ לזמנה, נעשה הקרבן פגול, ותיקון
15 עליו ברת על אכילתו, ואף שמלבד מחשבת הפיגול יש בו פסול נוסף
16 בכך שחשב גם לאכול חוץ למקומו, מכל מקום מאחר שכבר נגמרו
17 כל העבודות המתירות את הקרבן על ידי מתנה הראשונה, כבר
18 הוקבע הקרבן באיסור פיגול, ואין מחשבת חוץ למקומו שחשב
19 בשעת מתנה השניה מוציאה מידי פיגול.

20 כל הקרבנות הניתנין על הזבחה הפנימי - שנותנים מדרן על
21 המזבח הפנימי, הדין הוא, שאם חיסר אחת מן המתנות, באילו לא
22 בשר והקרבן פסול, לשיבך - מאחר שאין הקרבן כשר אלא על ידי
23 כל המתנות, לכן, אפילו אם נתן בולן - את כל המתנות בתיקון -

24 כדינו, שלא חישב בהן מחשבה הפוסלת את הקרבן, ואתה מן
25 המתנות, ואפילו אם רק את המתנה האחרונה נתן שלא בתיקנה,
26 כגון במחשבת חוץ למקומה, או במחשבת חוץ לזמנה, פסולה -
27 הקרבן פסול, כיון שלא נותר הקרבן אלא על ידי כל המתנות, אם כן
28 מחשבה פוסלת בכל אחת מהן, ואף שהקרבן נפסל בכך שנתן אחת
29 מן המתנות במחשבת חוץ לזמנו, מכל מקום אין בו ברת באכילתו,
30 מפני שלא נעשה הקרבן 'פיגול' על ידיה, והטעם, משום שאין מפגלין
31 בחצי מתיר, כלומר, אין קרבן נעשה פיגול כאשר מחשבת הפיגול
32 נעשתה רק בחצי ממתיריו, וכיון שאין הקרבן נותר על ידי מתנה זו
33 בלבד, אלא על ידי כולן, אין מחשבת הפסול שחישב בה קובע את
34 הקרבן להיות פיגול.

גמרא

35 הגמרא מבררת מהיכן למדים שאף אם לא נתן אלא מתנה אחת
36 הקרבן כשר: תנו רבנן בברייתא, טנין לקרבנות שדמן ניתנין על
37 מזבחה החיצון, שאם נתנו במתנה אחת, שבישר והקרבן כשר,
38 תלמוד לוטר ודם וכתחילת י'שפך' (דברים יב כז), שמשמע שפיכה אחת,
39 ולמדים מכאן, שבדיעבד אם נתן רק מתנה אחת הקרבן כשר.
40 מקשה הגמרא: והאי להכי הוא דאתא - וכי האם הכתוב של 'ודם
41 זבחיך ישפך' בא ללמדנו את דין זה, שאם נתן מתנה אחת הקרבן
42 כשר, והלא האי טיבועי ליה לכתתניא - כתוב זה נצרך ללמדנו את
43 הדין ששינו בברייתא דלהלן,
44